

تعلق اجرت‌المثل به زوجه و نحوه تعیین آن

اجرت‌المثل از جمله حقوقی است که به موجب عقد نکاح برای زوجه به وجود می‌آید و برای مطالبه آن، لزومی به ثبت آن، به عنوان شروط ضمن عقد نکاح وجود ندارد. اجرت‌المثل یکی از حقوق مالی زن محسوب می‌شود.

اجرت‌المثل از جمله حقوقی است که به موجب عقد نکاح برای زوجه به وجود می‌آید و برای مطالبه آن، لزومی به ثبت آن، به عنوان شروط ضمن عقد نکاح وجود ندارد. اجرت‌المثل یکی از حقوق مالی زن محسوب می‌شود. اجرت‌المثل را می‌توان بهایی دانست که به زن به قصد دریافت مزد (عدم تبرع) در منزل همسر خود و در ازای اموری که انجام می‌دهد، تعلق می‌گیرد که این امور عبارت از آشپزی کردن، بزرگ کردن فرزندان و به طور کلی هر کاری است که در عرف، زن در خانه همسرش انجام می‌دهد.

به گزارش [تابناک](#)؛ اجرت‌المثل از حقوقی است که به موجب عقد نکاح به وجود می‌آید و از جمله حقوق زن تعریف شده است و برای مطالبه آن، لازم نیست این موضوع به عنوان یکی از شروط ضمن عقد نکاح، ثبت شود.

اجرت‌المثل را می‌توان در اصل، بهای کارهایی دانست که زوجه به قصد دریافت مزد (عدم تبرع) در منزل زوج (مرد) و به دستور او انجام داده است.

به عبارت ساده‌تر، تمامی اعمالی که زوجه (زن) به قصد دریافت مزد (عدم تبرع) و در خانه زوج انجام داده است، اجرت‌المثل نامیده می‌شود.

مبنای قانونی اجرت‌المثل

مبنای قانونی اجرت‌المثل، تبصره ماده 336 قانون مدنی است که در خصوص اجرت‌المثل بدین شرح مقرر کرده است: «چنانچه زن کارهایی را که شرعاً بر عهده او نبوده و برای آن کار عرفاً اجرت‌المثل باشد را، به دستور مرد و با قصد دریافت مزد انجام داده باشد و بر دادگاه ثابت شود، دادگاه اجرت‌المثل، کارهای انجام شده را محاسبه و مرد را محکوم به پرداخت آن می‌کند.»

مرجع مطالبه اجرت‌المثل

برای مطالبه اجرت‌المثل ایام زوجیت، دادگاه خانواده صالح به رسیدگی است که این موضوع در ماده 4 قانون حمایت خانواده بدین شرح به صراحت قید شده است:

در این ماده آمده است: «رسیدگی به امور و دعاوی ذیل در صلاحیت دادگاه خانواده است: ... 7- نفقه زوجه و اجرت‌المثل ایام زوجیت.»

پرسشی که در اینجا مطرح می‌شود، این است که با توجه به وجود قانون شورای حل اختلاف و طرح دعاوی خانواده تا سقف 20 میلیون تومان، آیا اجرت‌المثل قابل مطالبه در شورای حل اختلاف است؟

در پاسخ به این پرسش باید گفت هر چند در حال حاضر، رسیدگی به مهریه و نفقه که در صلاحیت ذاتی دادگاه خانواده است، در شورای حل اختلاف تا سقف تعیین‌شده قابل مطالبه است اما رسیدگی به موضوع اجرت‌المثل در صلاحیت دادگاه خانواده است.

نحوه مطالبه اجرت‌المثل

اجرت‌المثل، بیشتر با درخواست زن به او تعلق می‌گیرد مگر در مواردی که مرد قصد جدایی از همسر خود را داشته باشد که در این صورت باید حق و حقوق مالی زن را که اجرت‌المثل یکی از آنها است، به وی پرداخت

کند.

از جمله حقوقی که به زن تعلق می‌گردد، عبارت از مهریه، نفقه و اجرت‌المثل است که بعضی از این موارد در قانون ذکر شده یا در شروط ضمن عقد نکاح آورده شده است.

نکته‌ای که در اینجا باید مورد بررسی قرار داد، این است که در صورت فوت شوهر، اجرت‌المثل مانند دیگر حقوق مالی زن همچون مهریه، نفقه گذشته و... قابل مطالبه است.

همچنین باید بیان کرد که در صورت شاغل بودن زن، اجرت‌المثل به او تعلق می‌گیرد و شاغل بودن زن نمی‌تواند مانع از تعلق اجرت‌المثل به او باشد البته این امکان وجود دارد که در رابطه با زن شاغل، کارشناس میزان کمتری از اجرت‌المثل را تعیین کند.

نحوه تعیین اجرت‌المثل

اجرت‌المثل معمولاً با تعیین نظر کارشناس صورت می‌گیرد. گفتنی است در زمان مطالبه حقوق مالی زن، نحله یا اجرت‌المثل به وی تعلق می‌گردد و جمع بین نحله و اجرت‌المثل میسر نیست البته در این رابطه اختلاف نظر وجود دارد.

حال چنانچه اجرت‌المثل توسط قاضی تعیین شود و به کارشناسی ارجاع داده نشود، به آن نحله می‌گویند.

در مقابل اجرت‌المثلی وجود دارد که برای تعیین میزان آن موضوع به کارشناسی ارجاع داده می‌شود تا کارشناس میزان اجرت‌المثل را معین کند.

نحوه تعیین میزان اجرت‌المثل بر اساس فرمول‌های مشخصی نیست و صورت‌های عرفی مد نظر کارشناس قرار می‌گیرد که این موضوع جنبه قانونی ندارد.

از جمله این موارد می‌توان به میزان تمکن مرد، تعداد فرزند، میزان تحصیلات زن، محل زندگی، میزان و مدت ایام زناشویی و... اشاره کرد اما در نهایت آنچه توسط کارشناس مشخص می‌شود و به زن تعلق می‌گردد را اجرت‌المثل ایام زناشویی می‌نامند.

مراحل مطالبه اجرت‌المثل

برای مطالبه اجرت‌المثل، زن باید ابتدا دادخواستی با عنوان مطالبه اجرت‌المثل ایام زوجیت تقدیم دادگاه خانواده کند.

پس از ارجاع پرونده مطالبه اجرت‌المثل به شعبه مذکور، روز و ساعت حضور جهت تشکیل جلسه به طرفین ابلاغ می‌شود.

پس از تشکیل جلسه چنانچه برای دادگاه شرایط احقاق دریافت اجرت‌المثل به اثبات برسد، دادگاه قرار ارجاع امر به کارشناس را صادر می‌کند.

مرحله بعدی مطالبه اجرت‌المثل، پرداخت هزینه کارشناسی و اعلام نظر کارشناس در خصوص میزان اجرت‌المثل و در نهایت، صدور حکم مبنی بر محکومیت زوج به پرداخت اجرت‌المثل ایام زناشویی است.

نکته مهمی که باید مورد توجه قرار گیرد، این است که در صورت اعلام نظر از سوی کارشناس و تعیین مبلغ اجرت‌المثل، طرفین می‌توانند به این موضوع اعتراض کرده و موضوع به هیأت کارشناسی جهت تعیین اجرت‌المثل ارجاع شود.

همچنین در صورت ارجاع موضوع به هیأت کارشناسی، اعتراض‌کننده باید هزینه کارشناسی را پرداخت کند.

عدم پرداخت دستمزد کارشناس از سوی متقاضی، موجب مختومه شدن پرونده می‌شود.

از رأی دادگاه در خصوص محکومیت زوج به پرداخت اجرت‍المثل یا عدم تعلق اجرت‍المثل به زوجه می‍توان تجدیدنظرخواهی کرد.